

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen fremførte angaaende det retslige Forhold en lang Række Betragtninger, som skulde dokumentere, at man under tysk Lovgivning havde faaet fastslaaet, at Menighederne i Sønderjylland havde uindskrænket Ejendomsret over Præstegaardene. Jeg vil hellere anføre en Række Betragtninger over, hvordan man har set paa dette Forhold fra dansk Lovgivnings Side i den nyeste Tid. Jeg kan sige, at det ærede Medlem Hr. C. O. Pedersen har Ret i den Betragtning, at de sønderjydske Menighedsraad ved Loven af 1922 ikke længere har Ejendomsret over deres Præstegaarde, de har det kun i et ganske bestemt Forhold. De kan ikke disponere over Præstegaardsjorden, som de vil; der staar i Loven, at den skal udstykkes til Husmandsbrug (C. O. Pedersen: Nej!). Jo det staar der, der staar, at den skal udstykkes til Husmandsbrug efter de samme Regler, som er gældende i det øvrige Land, den skal udbydes paa den og den Maade, de kan ikke bortforpagte den, uden at Provstiet paa Kirkeministeriets Vegne har godkendt Forpagtningskontrakten. Det er altsaa en Ejendomsret af en saadan Art, at de kun paa et ganske bestemt Omraade har Bestemmelsesret, nemlig naar de skal til at forhandle om Prisen. I det Øjeblik, de skal til at forhandle om Prisen paa den til Udstykning udpegede Parcel, kan de altsaa stille deres Fordringer. Da Loven var til Behandling her i Rigsdagen, stillede jeg flere Spørgsmaal til den daværende Kirkeminister angaaende dette Forhold, fordi jeg var fuldkommen paa det rene med, at her stod de kirkelige Myndigheder overfor Valget mellem at vise samfundsmæssige og rimelige Handelshensyn eller lade sig lede af den Pengegridskhed, der tidt driver en Borger ud over alle rimelige Hensyn, naar han skal indgaa en Handel, som er lovbestemt. Det har vist sig Gang paa Gang, at de sønderjydske Menighedsraad har gjort Fingeren bred, naar de har skullet bestemme den Pris, som deres Medmennesker skulde give for Boplads paa Præstegaardsjord, og de har gjort Fingeren saa bred, at de i Virkeligheden fuldkommen har umuliggjort en rimelig Udstykning af Præstegaardsarealer. Derfor er jeg mellem dem, der tror, at det baade vilde skabe Ro og Ensartethed og taalelige Administrationsvilkaar, hvis vi fik en ensartet Lovgivning dernede, der gav Mulighed for at anvende de sønderjydske Præstegaardsarealer paa den samme samfundsmæssige og tilraadelige Maade, som det gøres i det gamle Land.

Jeg vil endnu gøre et Par Bemærk-

ninger til den Opfattelse, at vi ikke trænger til Jord til Udstykning nede i Sønderjylland. Dette er for saa vidt rigtigt, i Øjeblikket er der megen Jord til Raadighed i Sønderjylland. Der er det karakteristiske her ligesom i det øvrige Land, at de smaa Arealer, der kan være Tale om at udstykke fra Præstegaardene, ligger spredt over hele Landet, og at der er Liebhaveere til dem af en ganske særlig Art paa selve Stedet, som kan føle sig tilfredsstillet netop ved disse Præstegaardsjorder, men som ikke vilde være det ved de store Domænegaardsjorder. Derfor tror jeg, at det er fuldt berettiget og ganske naturligt, at man i Husmandskredse i Sønderjylland har sat overordentlig stærkt og haardt ind paa dette bestemte Omraade. Jeg er ganske enig i den Opfattelse, der gør sig gældende dernede fra Organisationernes Side: Ingen Undtagelsesstilling paa dette Omraade, men kun Ligestilling med det øvrige Land.

Til sidst skal jeg kun gøre en Bemærkning angaaende Forpagtningsforholdene. Forpagtning af Jord ikke mindst som Supplement til mindre Jordbrug er en udmærket Ting, men vi ved jo af Erfaring, at man i al Almindelighed ikke kan grunde sig et Hjem paa Forpagtning af et mindre Jordstykke. Ved at forpagte et lille Brug kan man aldrig skabe et Brug i dettes egentlige Forstand, fordi man ikke kan skabe sig et Hjem med en varig Drift af dette Areal for Øje. Naar Forholdene ligger saaledes i Øjeblikket, at de, der er betænkelige ved at gaa til det foreliggende Lovforslags Bestemmelser, under disse Forhandlinger ikke har kunnet anvise nogen farbar Vej for en Lovgivning, der er tilraadelig ud fra alle Synspunkter, er det for mig et Bevis paa, at der baade er Brug for og Rimelighed i det af den højtærede Kirkeminister fremsatte Lovforslag. Man kan karakterisere det som et Forslag, der paabyder Udstykning af de sønderjydske Præstegaarde efter Bestemmelserne i Lov af 4. Oktober 1919, men Lovforslaget indeholder ogsaa Bestemmelser, der siger, at dette ikke skal ske. Loven bestemmer, at Jorden skal udstykkes efter Vurderingsansættelser ved periodiske Vurderinger, men den indeholder til Gengæld den Bestemmelse, at disse Vurderinger ikke skal lægges til Grund, fordi den første Vurdering gælder for det fremtidige. Den indeholder Bestemmelser om, at Menighedsraadene skal udstykke Præstegaardsjorderne, men ogsaa Bestemmelser, der gør, at de kan undgaa at udstykke dem, et Sammensurium af forskellige Ting, som gør, at den admini-